

4.8.2020

KUNTIEN HARKINNANVARAISEN VALTIONOSUUDEN KOROTUKSEN HAKEMINEN VUONNA 2020**KUNTA:** Laihian kunta**YHTEYSHENKILÖ (NIMI, SÄHKÖPOSTI JA PUHELINNUMERO):**Sinikka Alamylläri, sinikka.alamyllari@laihia.fi, 050-5737 995**HAETTAVA SUMMA, €:** 1 418 813,02**JOS ON SAATU HARKINNANVARAISTA KOROTUSTA VUONNA 2019, NIIN SEN KÄYTÖTARKOITUS OLI:**

ei saatu

HAKEMUS:

- KUNNAN YKSILÖIDYT TALOUSVAIKEUDET, JOIHIN HAETAAN HARKINNANVARAISTA VALTIONOSUUDEN KOROTUSTA SEKÄ PERUSTELUT, JOTKA OSOITTAVAT EM. VAIKEUDET POIKKEUKSELLISIKSI TAI TILAPÄISIKSI. LISÄKSI YKSILÖITYNÄ TALOUSVAIKUTUSTEN AJANKOHTA JA EUROMÄÄRÄINEN VAIKUTUS KUNNAN TALOUTEEN. KORONAKRIISIN AIHEUTTAMAT KUSTANNUKSET JA TULONMENETYKSET ERITELTYINÄ KOHDASSA A:**

Laihia on runsaan 8 000 asukkaan suomenkielinen kunta Pohjanmaan maakunnassa. Laihian kunnan taloustilanne on jo vuosia ollut hyvin haastava. Laihian kunta on täysin riippuvainen verotulojen kehityksestä, koska valtionosuus / kuntalainen on mm. ympäristökuntia huomattavasti matalampi. Tästä johtuen Laihian koko verokertymä on matalampi kuin ympäristökunnilla. Kunnan on matalammalla verokertymällä pystyttävä tuottamaan samat lakisääteiset palvelut kuin muiden kuntien.

Vuoden 2020 valtionosuudet / kuntalainen ennen koronaepidemiasta johtuvia päätöksiä

Laihia	2 007,31 eur / as
Ilmajoki	2 601,17
Isokyrö	2 976,23
Korsnäs	3 316,80
Kurikka	3 059,03
Maalahti	3 038,75
Mustasaari	1 886,96
Vaasa	1 782,80
Vöyri	3 118,59

Vuoden 2016 tilinpäätöksen alijäämän jälkeen kunnan kumulatiivinen alijäämä oli 1 113 614,84 euroa. Tilikauden 2017 tuloksen (-53 682,55) jälkeen kumulatiivinen alijäämä nousi 1 167 297,39 euroon ja tilikauden 2018 tuloksen (-1 426 381,07) jälkeen 2 593 678,46 euroon. Vuoden 2019 ylijäämä oli 66 617,64 ja sen jälkeen kumulatiivinen alijäämä on 2 527 060,82 euroa.

A: Kunnallisverotuottojen väheneminen

Koska Laihian kunnan valtionosuuden määrä on alhainen, on kunnallisveron tuotolla suuri merkitys tulo-rahoitukseen. Kunnallisverototeuma on jäänyt viimeisinä vuosina huomattavasti alle talousarviossa kirjatun tuoton siitä huolimatta, että talousarvio pohjautuu hyvin pitkälti Kuntaliiton kuntakohtaisiin ennusteisiin. Osin kunnallisverotuoton vähenemisestä johtuen kunta on tehnyt alijäämäisiä tilinpäätöksiä. Koronapandemia näyttää vaikuttavan huomattavasti vuoden 2020 arvioidun kunnallisverotuottoon.

	talousarvio	toteuma	erotus
vuosi 2018	27 409 504	26 937 899	471 605
vuosi 2019	28 709 000	28 304 193	404 807
vuosi 2020	29 462 000 arvio 06/2020	27 601 000	1 861 000

Valtiovarainministeriö on päättänyt kunnille myönnettävästä peruspalveluiden valtionosuuden lisäämisestä vuodelle 2020 päätöksessään 7.8.2020.

Laihian kunnalle päätetty lisäosa on 1 158 768

Arvioidun kunnallisveron ja lisävaltionosuuden erotus 702 232

Kyseinen erotus voidaan katsoa myös koronapandemian vaikutukseksi kunnan talouteen.

B: Vaasan hallinto-oikeuden päätös koulukuljetuksesta susitilanteen takia

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksissä 19/0262/2, 19/0264/2 sekä 19/0264/2 kunta velvoitetaan järjestämään susitilanteen takia perheen lapsille koulukuljetus kunnan koulukuljetusohjeista poikkeavasti.

Kustannukset

Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan huoltajalle maksetut kilometrikorvaukset takautuvasti perheen lasten kuljettamisesta linja-autoreitille 8.8.2019–14.2.2020	448,92
Linja-autoyhtiölle maksetut laskut ylimääräisistä kuljetuksista hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti tammi–toukokuussa 2020	4 587,00
Arvio linja-autoyhtiölle maksettavista ylimääräisistä kuljetuksista marras–joulukuussa 2020 (pimeä aika)	5 670,00
Susitilanteesta johtuvien lisäkuljetusten yhteenlaskettu summa	10 705,92

C: Koronakustannukset

Liitteenä olevan eri yksiköissä kootun listauksen mukaisesti erilaisia hankintoja (liite 1)	98 990,86
Varhaiskasvatuslaskutuksen väheneminen lapsien kotiin jäännin takia (liite 2)	92 675,25
Henkilöstökustannukset, jotka johtuvat koronaepidemiasta (liite 3)	148 268,13
Kunnan omat koronakustannukset yhteensä	339 934,24

D: Tapaus perusturvatoimessa

Laihian kunnan perusturvapalveluissa on tapahtuma, joka on aiheuttanut kunnalle nopeasti ennakoinnattomia kustannuksia. Koska kyse on perusturvan asiasta, ovat yksityiskohtat salaisia. Valtiovarainministeriön neuvottelevan virkamiehen Vesa Lappalaisen kanssa on sovittu sähköpostilla 25.6.2020, että lähetämme yksityiskohtaisen salatun selvityksen hänelle sähköpostilla.

Kustannukset yhteensä **365 940,86**

2. KUNNAN OMAT TOIMENPITEET POIKKEUKSELLISEN TAI TILAPÄISEN TALOUDELLISEN TILAN KORJAAMISEKSI (ESIM.: VEROPROSENTTI, TAKSAT, LAINOITUS TAI MENOSÄÄSTÖT):

A) JO TOTEUTETUT TOIMENPITEET:

Laihian kunta ei enää tuota vanhusten ja vammaisten asumispalvelua ja niihin liittyviä ateriapalveluja itse. Toiminta ja henkilökunta siirrettiin liiketoimintasiirtona kunnan ja yksityisen yrityksen yhdessä omistamaan osakeyhtiöön 1.9.2018 alkaen. Vakainaista henkilökuntaa siirtyi 72 henkilöä. Muutos tarkoittaa henkilöstökustannuksissa noin 3 976 166 euron vähennystä vuodessa. Kyseisen ajanjakson jälkeen vanhusten ja vammaisten asumispalvelu on tuotettu palvelusetelillä.

Laihian kunta on myynyt yksityiselle sosiaali- ja terveydenhuoltoa järjestävälle yritykselle kolme rakennusta, joissa aiemmin toimi vanhusten ja vammaisten asumispalvelut sekä ateriapalvelut. Rakennukset myytiin tase-arvoilla, joten myyntivoittoa kaupasta ei syntynyt. Ulkopuolisen arvioijan mukaan kyseisten rakennusten arvo oli paljon pienempi, mikä oli myyntihintaa. Rakennukset eivät siis jääneet rasittamaan kunnan käyttöomaisuutta ja poistopohjaa. Myynnistä johtuvat poistojen vähennykset ovat noin 150 000 euroa vuodessa. Mikäli maakunnallinen sote-ratkaisu toteutuu, eivät rakennukset jää kunnan omistukseen mahdolliselle vajaakäytölle. Lisäksi yksityinen toimija on kaupan jälkeen saneerannut kaksi rakennusta ja rakentanut myös täysin uuden rakennuksen. Näitä investointeja kunta ei olisi kyennyt tekemään itse.

Laihian kunnan sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunta päätti kokouksessaan 29.11.2017 ottaa käyttöön palvelusetelin päiväkotitoimintaan.

Laihian kunta on joutunut nostamaan kunnallisveroprosenttiaan viimeisen kymmenen vuoden aikana huomattavasti. Myös kiinteistöveroprosentteja on nostettu.

vuosi	kunnallisveroprosentti
2009 – 2011	19,50
2012	19,75
2013	20,00
2014	20,75
2015 – 2016	21,50
2017 – 2019	21,75

Laihian kunta on myynyt omistamansa Paloaseman ja Yritystalojen kiinteistöt tytäryhteisölleen. Omistus siirtyi 1.9.2019. Päätöksen myötä kunnalle syntyi myyntivoittoa noin 700 000 euroa. Vuosittaiset poistot vähenivät myynnin seurauksena noin 54 500 euroa. Lisäksi kunta on siirtänyt apportilla omistamansa Biokaasulaitoksen tytäryhteisölleen. Omistus siirtyi 1.1.2020. Siirron myötä kunnalle syntyi myyntivoittoa noin 300 000 euroa. Vuosittaiset poistot vähenivät noin 27 000 euroa.

Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 15.6.2020 vähentää äänestysalueet kuudesta neljään. Arvioitu säästö noin 3 000 euroa / vaali.

Kunnanhallitus on kokouksessaan 8.6.2020 esittänyt seuraavia talouden tasapainottamistoimenpiteitä.

Kunnanhallitus päätti seuraavista nopeasti vaikuttavista toimenpiteistä talouden tasapainotukseksi:

- Kunnanhallitus edellyttää sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunnalta suunnitelmaa vuoden 2020 loppuun mennessä siitä, miten esiopetus järjestetään lukuvuodesta 2021–2022 eteenpäin. Tavoitteena on kahden esiopetusryhmän väheneminen lukuvuoden 2019–2020 tasoon nähden. Euromääräisesti tavoite tarkoittaa vähintään 100.000 euron vuosittaista säästöä.
- Kunnanhallitus edellyttää perusturvalautakunnalta asumispalveluiden palvelusetelin arvon tarkastelua tavoitteena alueellisen tason saavuttaminen. Vuosittainen säästötavoite on arviolta 150–200.000 euroa.
- Kunnanhallitus edellyttää tekniseltä lautakunnalta selvitystä mahdollisuuksista siirtyä yksityisteiden osalta uuteen toimintamalliin vuoden 2022 alusta lähtien. Vuosittainen säästötavoite on 100.000 euroa vuodesta 2022 lähtien.
- Kunnanhallitus evästää lautakuntia, että talousarvion 2021 ja taloussuunnitelman 2022–2024 investointitarpeita tarkastellaan erittäin kriittisesti ja pyritään siihen, että investointeja jaksotetaan mahdollisimman laajalle ajalle.
- Kunnanhallitus päättää, että kunta aloittaa koko henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut tuotannollisin ja taloudellisin syin. Neuvottelut koskevat osa-aikaistamisia, lomautuksia, irtisanomisia sekä organisaation uudelleen järjestämisiä. Yhteistoimintaneuvotteluilla yhdessä palvelutarpeen vähenemisen kanssa pyritään 700.000 euron henkilöstösäästöihin vuosina 2020–2021. Kunnanhallitus valtuuttaa henkilöstöpäällikön ilmoittamaan yhteistoimintaneuvotteluista henkilöstön edustajille ja henkilöstöpäällikön, talousjohtajan sekä kunnanjohtajan käyttämään kunnan puhevaltaa neuvotteluissa.

Kunnanhallitus päätti seuraavista pitkän tähtäimen toimenpiteistä talouden tasapainotukseksi:

- Kunnanhallitus edellyttää sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunnalta esitystä vuoden 2020 loppuun mennessä siitä, miten tulevaan perusopetuksen oppilasmäärän kehitystilanteeseen tullaan reagoimaan. Tavoitteena tulee olla perusopetusryhmien selkeä väheneminen luku-

vuoteen 2026–2027 mennessä sekä kunnan tilojen tehokas käyttö. Kunnanhallitus määrittelee tarkemman säästötavoitteen tarkasteltuaan lautakunnan esitystä.

Kunnanvaltuusto käsitteli ja päätti hyväksyä tämän suunnitelman säästötoimenpiteistä kokouksessaan 15.6.2020.

Ote kunnanvaltuuston pöytäkirjasta on liitteenä (liite 4).

Laihian kunnanvaltuusto on hyväksynyt talousarvion 2020 käsittelyn yhteydessä yksityiskohdaisen tasapainotussuunnitelman. Alla talousarviokirjan kirjaus asiasta (liite 5):

- Kokouskalenterit suunnitellaan ja kokousten kulku pyritään ohjaamaan kaikkien hallintokuntien osalta siten, että kokousten määrää ja kestoja kyetään pienentämään vuoden 2018 tasosta.
- Uuden ikäihmisten asumispalveluyksikön valmistumisen myötä irtisanotaan vuokrasopimus Vanhustenkotiyhdistyksen kanssa.
- Esiopetuksen ryhmien määrä vähennetään seitsemästä kuuteen lukuvuodeksi 2019–2020 sekä 2020–2021 ja viiteen lukuvuodeksi 2021–2022.
(arvioitu säästövaikutus vuonna 2019 11.000 euroa, vuonna 2020 lisäksi 35.000 euroa ja vuonna 2021 lisäksi 35.000 euroa)
- Perusopetuksen, erityisopetuksen sekä lukion kokonaistuntimäärää leikataan lukuvuoden 2018–2019 tasosta 2 % lukuvuodeksi 2019–2020 sekä 2020–2021.
(arvioitu säästövaikutus vuonna 2019 50.000 euroa ja vuonna 2020 lisää 50.000 euroa)
- Sivistystoimen avustajaresurssia leikataan kaksi henkilötyövuotta lukuvuoden 2018–2019 tasosta. Kyseisellä tasolla toimitaan ainakin lukuvuodet 2019–2020 sekä 2020–2021.
(arvioitu säästövaikutus vuonna 2019 25.000 euroa ja vuonna 2020 lisää 25.000 euroa)
- Koulukuljetusten kriteeristöä ja perusopetuksen järjestämistä tarkastellaan tavoitteena koulukuljetusten väheneminen lukuvuoden 2019–2020 alusta lähtien.
(arvioitu säästövaikutus vuonna 2019 15.000 euroa ja vuonna 2020 lisää 15.000 euroa)
- Sivistystoimen yksiköille asetetaan velvoite raportoida sijaisten käyttö lukukaussittain. Pääsääntönä on, että sijaisia ei oteta alle kolmen päivän sijaisuuksiin.
(arvioitu säästövaikutus 40.000 euroa)
- Vähennetään ekopisteiden määrää hyötykäyttöaseman avaamisen myötä.
(säästötavoite vuodesta 2019 eteenpäin 15.000 euroa)

Näiden lisäksi kunnanhallitus päätti tasapainotuspäätöksessään:

- Velvoittaa teknisen lautakunnan sekä vapaa-aikalautakunnan selvittämään päivystysten yhdistämisen mahdollisuuden tai vaihtoehtoisesti vapaa-aikaosaston päivystystä vaativien toimintojen hankkimisen ostopalveluna.
- Tekninen lautakunta ryhtyy valmistelemaan mahdollisuutta palauttaa yksityisteiden hoito yksityistielain mukaiseksi.
- Yksityisteiden hoidon osalta on mahdollisuus merkittäviin säästöihin. Tämän toimenpiteen mahdollisia säästöjä ei ole huomioitu talousarviossa 2019 eikä taloussuunnitelmassa 2020–2021.

- Lisäksi kunnanhallitus päätti todeta, että talousarviossa ja -suunnitelmassa on mahdollista huomioida varhaiskasvatuksen resurssien pieneminen, kun huomioidaan vuosina 2015–2018 syntyneiden lasten määrän huomattava väheneminen aiempiin vuosiin verrattuna.

B) TULOSSA OLEVAT JA PÄÄTETYT TOIMENPITEET:

Kunnanhallitus perusti kokouksessaan 24.8.2020 taloustyöryhmän, joka käy läpi kunnan kaikki toiminnot ja etsii niistä säästämahdollisuuksia.

Talousarviossa 2020 on päätetty kunnan omistaman vuokrataloyhteisön myyminen tytäryhtiölle. Talousarviokirjauksen mukaan myynnistä tavoitellaan 400 000 euron myyntivoittoa.

Aika ja paikka: Laihia

Sinikka Alamylläri
talousjohtaja

Allekirjoitus, nimenselvennys ja titteli